

انسان در خدمت زندگی
یا زندگی در خدمت انسان؟!
شیوه ی تربیت کودک
در سبک زندگی
اسلامی در سیره ی رضوی

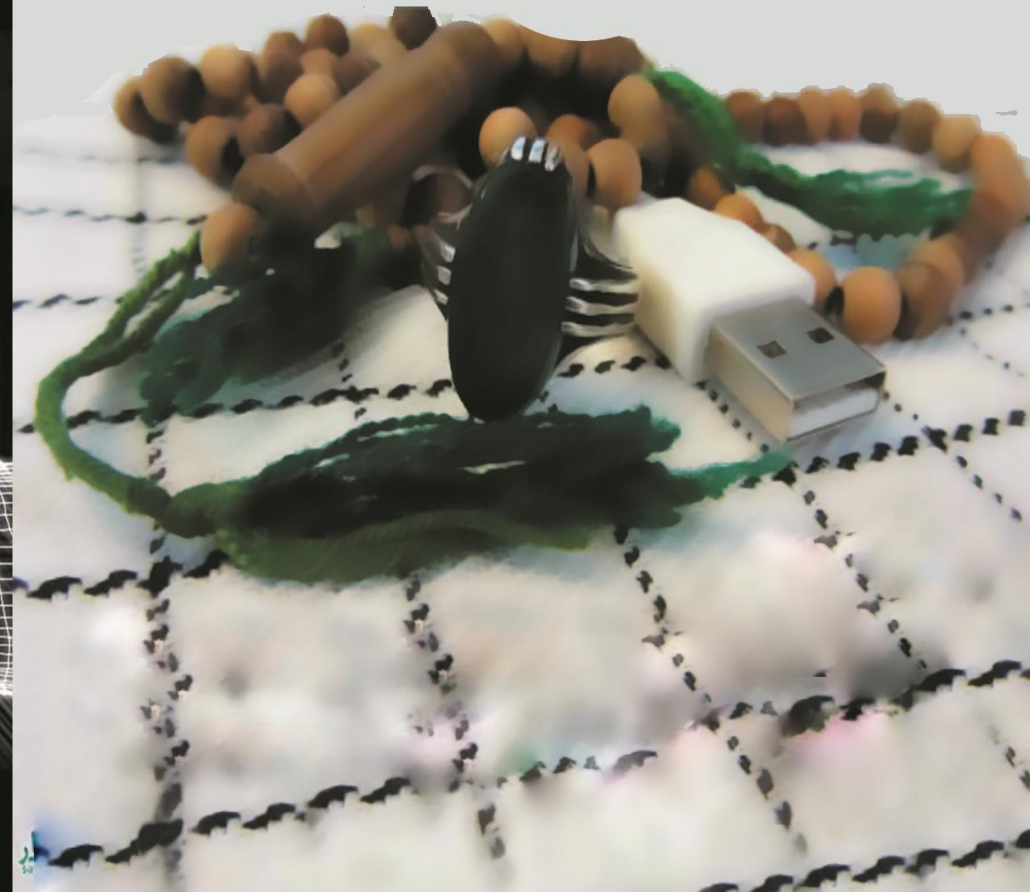
تأثیرات تفاق در سبک زندگی
اسلامی از دیدگاه آیات و روایات
آداب حضور در فضای مجازی

فضای مجازی قدرتمندترین رسانه
راهکارهای مقابله با آسیب های
فضای مجازی

گاهنامه فرهنگی پژوهشی
شماره ۱۶
دی ۱۳۹۶

اهمیت فضای مجازی به اندازه
اهمیت انقلاب اسلامی است.
اگر بنده امروز رهبر انقلاب
نبودم خودم مسئولیت این
شورا (شورای فضای مجازی)
را بر عهده می گرفتیم.

فضای مجازی

در کلام رهبری

جوانان با فضای مجازی سر و کار دارند، با برنامه های علمی اش، با اینترنتش، با شبکه های اجتماعی اش، با مبادلات و امثال این ها سر و کار دارند؛ خوب، این جا لغزشگاه است. هیچ کس نمی گوید آقا جاده نکش. اگر شما در یک منطقه ای جاده ای لازم دارید، خیلی خوب، جاده بکش، جاده ی اتوبان هم بکش اما مواظب باش! از آن جایی که ریزش کوه محتمل است، آن جا محاسبه ی لازم را بکنید. ما نمی گوییم این راه را ببندید؛ نه، اینکه بی عقلی است... از این استفاده کنید منتها استفاده درست. ۱۳/۲/۹۵

طلاب برگزیده

طلاب برگزیده

نهمین جشنواره علامه حلی

۱. عاطفه همتی طاهونه
۲. فاطمه طاهری
۳. نجمه قدیری خورزوقی
۴. کبری عبداللهی
۵. فاطمه جاویدی آل سعدی
۶. مریم مشکواتی

طلاب فعال عرصه پژوهش

۱. زهرا رنجبر
۲. فاطمه افتخار
۳. مریم اسلاملو
۴. مریم کشاورز نژاد
۵. نجمه نعمت اللهی
۶. ساناز حاتمی

پيامبر خدا صلی الله علیه و آله

کسر که باطنش با ظاهرش ناسازگار باشد، او منافق است هر که می خواهد باشد

میزان الحکمه ج ۱۲ ص ۳۴۸

مَنْ خَالَفَتْ سَرِيرَتُهُ عِلَّانِيَّتَهُ
فَهُوَ مُنَافِقٌ كَانَتْ أَمِنْ كَانٍ

سخن سردیبر

امروزه در سیستم اداری همه کشورها از فناوری پیشرفته و وسایل الکترونیک استفاده می شود و دولت ها به نوعی دولت الکترونیک تبدیل شده اند؛ فضای مجازی به صورت اتو ماسیون، اینترنت، ویدئو کنفرانس، جلسات مجازی و... نقش مهمی را در حوزه برقراری ارتباط ایفا می کند و در این راستا نیز به طور قطع محدودیت ها و آسیب هایی وجود دارد.

اما نکته حائز اهمیت اینست که جامعه تا چه اندازه آمادگی پذیرش فضای مجازی را دارد؟ سطح سواد فضای مجازی با توجه به طیف وسیع کاربران چه میزان است؟

ناگفته پیداست مواردی وجود دارد که باید برای هر کاربر فضای مجازی تعریف شود من جمله: رژیم مصرف رسانه، سواد بازی، شبکه های اجتماعی، مدیریت رسانه در خانواده، امنیت کاربری و...

اکنون که این فضا از فضای حقیقی زندگی ما چند برابر بزرگتر شده و عده ای تمام زندگی شان را با آن می گذرانند و از مباحث علمی تا اینترنت، شبکه های اجتماعی، مبادلات و... استفاده می نمایند؛ لازم است با دانش مطمئنی این مسیر را پیموده تا حتی المقدور از خطرات آن کاسته شود و از فضای مجازی به عنوان وسیله ای برای رشد جامعه در عرصه های گوناگون بهره برداری شود نه اینکه فضای مجازی طعمه ای باشد برای دام صیادان.

فضای مجازی قدرتمندترین رسانه

توسط شبکه های رایانه ای هم پیوند تأمین می شود که با اندکی مسامحه می توان آن را مترادف با شبکه ی جهانی اینترنت دانست امروزه فضای مجازی یکی از قدرتمندترین رسانه هاست که طیف وسیعی از مخاطبان را تحت پوشش خود دارد و در زمان اندکی داده های اطلاعاتی بسیار وسیعی را توسط کاربران منتقل می سازد. اکنون به جرأت می توان گفت که حفظ و گسترش قدرت استکباری نظام سلطه به حضور و ظهور رسانه هایشان در این دنیای مجازی است.

اطلاعات و ارتباطات در عصر کنونی تأثیرات شگرف و بی مانندی پدید آورده اند. این تأثیرات به گونه ای مشخص "در صنایع اطلاعاتی و ارتباطی" که به منظور مهار جریان اطلاعات و نیز استفاده هر چه بهتر از آن برای مقاصد گوناگون بوجود آمده کاملاً مشهود است. نوع آوری ها و اختراعات دانشمندان در دوران کنونی، حاصل همین تکنولوژی های نوین جمع آوری انباشت و اشاعه اطلاعات علمی و فنی است. در واقع این وسایل، اطلاعات را به منزله ماده خام، هم چون یک کالای با ارزش برای تولید سایر فرآورده های صنعتی و علمی مبادله می کنند. در این راستا هر رسانه ای که قابلیت انتقال و جا به جایی اطلاعات از یک نقطه به نقطه دیگر را داشته باشد و هدف آن برقراری ارتباط باشد، در قلمرو تکنولوژی ارتباطات قرار می گیرد.

فضای مجازی را می توان برای توصیف تمام انواع منابع اطلاعاتی موجود شده از طریق شبکه های رایانه ای به کار برد. در حقیقت فضای مجازی نوع متفاوتی از واقعیت مجازی و دیجیتالی است که

تأثیرات نفاق در سبک زندگی اسلامی از دیدگاه آیات و روایات

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه
خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران
معاونت پژوهش

عنوان مقاله: تأثیرات نفاق در سبک
زندگی اسلامی از دیدگاه آیات و روایات
استاد راهنما: سرکار خانم مشکواتی

نگارنده: نجمه نعمت الهی

سال تدوین: پاییز ۱۳۹۵

چکیده:

نفاق در زندگی انسان تأثیرات سوء می گذارد و از منظر آیات و روایات نفاق یک بیماری روحی است که علل اصلی آن جهل و حقارت درونی افراد می باشد. دروغ و نیرنگ منافق به خدا، اولیای الهی و انسانها، خودفریبی ست و تنها خود و اعمالش را تباه و نابود می کند. عذاب منافق بیش از کفار است چون علاوه بر کفر باطنی، دروغ اعتقادی اش او را به پایین ترین درکات جهنم می کشاند. هر یک از امراض قلبی در صورت عدم علاج به اندک زمانی وجود انسان را در بر می گیرد و سبب سقوط او از انسانیت می شود. توجه و تفکر و توسل به خدا و اولیای الهی از جمله راه هایی درمان این بیماریست.

کلید واژه ها: دروغ، کفر، استهزا، منافق

روش تربیتی اسلامی - ایران

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه

معاونت پژوهش

عنوان: روش تربیتی اسلامی - ایرانی

استاد مربوطه: سرکار خانم مشکواتی

نگارنده: زینب بهمنی

پاییز ۱۳۹۵

چکیده:

دین مبین اسلام، اصول و روش های بسیار زیاد و مفیدی در اختیار مسلمانان قرار داده که هر یک از آنها شاخصه های مهمی در سبک زندگی اسلامی است تا با علم و دقت به تربیت فرزندان خود بپردازند و آن ها را مؤثر و پربار به جامعه تحویل دهند و باقیات صالحات خود قرار دهند. ما در این مقاله حجم اندکی از این روش ها را ارائه کردیم بلکه مفید بوده و مورد استفاده خوانندگان قرار گیرد. از نظر رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) تربیت فرزند به سه دوره ۷ ساله تقسیم شده و هر دوره ظرافت ها و روش های خاص خود را برای تربیت فرزند می طلبد. دوره اول که سیادت نام دارد، از تولد تا هفت سالگی، دوره دوم یا اطاعت از هفت تا چهارده سالگی و دوره سوم یا وزارت از چهارده سالگی تا ابتدای جوانی شامل می شود که در ادامه توضیحاتی درباره این دوره ها خواهیم آورد.

کلید واژه: تربیت - روش - تعلیم - اسلام

فضای مجازی عبارت است از محیطی که در آن برقراری ارتباطات، رؤیت و انتقال اطلاعات (به صورت غیر قابل لمس و با اشغال اندکی از محیط قابل لمس) در ساختارها و قالب هایی به عنوان خدمات به انسان ها، طراحی و کنترل می شود. بنا بر این، کلیه خدمات، ابزارهای سخت و نرم، محتواها، ارتباطات، قالبها و... دنیای اطلاعات و ارتباطات، شامل فضای مجازی می شود.

با توجه به تعریف فوق، شبکه ی مذکور از تعدادی عناصر و پایه های اصلی که شاکله ی اصلی و کلی شبکه ی عنکبوتی را می سازد تشکیل شده است. اهمیت و جایگاه هر یک از این عناصر به قدری است که اگر هر یک از آن ها را از شبکه حذف کنیم، شبکه عنکبوتی، کارایی خود را به کلی از دست می دهد. بر فراز پایه های اصلی، تارها و لایه های فضای مجازی قرار گرفته است. اگر چه با نبود هر یک از تارها و لایه ها در کارایی شبکه

اختلال به وجود می آید؛ اما طرح کلی، کارایی خود را از دست نمی دهد! این فضا در حقیقت فضایی تخیلی است که از اتصال رایانه ای پدید آمده است که تمامی انسان ها، ماشین ها و منابع اطلاعاتی در جهان را به هم متصل کرده اند. مجموعه ای از ارتباطات درونی انسان ها از طریق رایانه و دیگر وسایل مخابراتی بدون در نظر گرفتن جغرافیای فیزیکی.

۱. محمد کهوند، شبکه عنکبوتی، چاپ دوم، ذکر، سال ۹۶، ص ۲۹.

۲. سید نقی حسینی، فضای مجازی از دیدگاه آیات، چاپ اول، سیمای فلق، سال ۹۶، ص ۳۰.

شیوه‌ی تربیت کودک در سبک زندگی اسلامی در سیره رضوی

شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران
مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران
معاونت پژوهش
شیوه‌ی تربیت کودک در سبک زندگی اسلامی در
سیره‌ی رضوی
استاد راهنما: سرکار خانم مشکواتی
محقق: زهرا بهزادی نژاد
بهار ۱۳۹۵
چکیده:

امروزه، در جامعه ما، دو نقطه امید در دل خانواده‌ها وجود دارد. اول اینکه والدین به ویژه مادران بیش از گذشته به فکر مسائل اخلاقی و تربیتی و تحصیلی فرزندان‌شان هستند و در این راه از بذل جان و مال دریغ نمی‌کنند دوم اینکه بچه‌ها از توان و استعداد فراوانی برای تربیت و شکوفایی برخوردارند. اما با وجود این، یک نوع دل‌نگرانی ذهن والدین را به خود مشغول ساخته که چگونه و از چه راه‌هایی می‌توانند به تربیت صحیح فرزندانشان بپردازند؟

دغدغه‌های والدین شامل موارد زیر است:
اول، نگران گرایش فرزند به ناهنجاری‌های رفتاری و انحرافات اجتماعی می‌باشند.
دوم، از اینکه فرزند آنها بتواند به ارزش‌های اخلاقی و انسانی و هنجارهای اجتماعی ایمان داشته و در عمل احترام بگذارد و در زمینه‌های تحصیلی و شغلی فرد موفق‌تری بشود، مردد هستند. از آنجا که شخصیت انسان حاصل اعتقادات و باورهای قلبی و بنیادهای فکری اوست و این دو

عامل در دوران حساس کودکی شکل می‌گیرند، از این رو لازم است، بررسی کوتاهی درباره نگرش و شیوه ارتباطی و تربیتی ائمه معصومین علیه السلام داشته باشیم و از اصول و روش‌های تربیتی ایشان که برگرفته از مکتب وحی و خالی از لغزش و خطا است، بهره‌گیریم. شناخت ائمه معصومین علیه السلام از کودکان تنها به ظاهر آنان خلاصه نمی‌شود، بلکه مهم‌تر از آن به دنیای درون و فطرت انسانی آنان مربوط می‌گردد چنانکه انسان وقتی متولد می‌شود، معرفتی در درون به همراه دارد و خالی نیست، او خدا را می‌شناسد، همان خدایی که سرچشمه شناخت همه خوبی‌هاست. اما چون به دنیا می‌آید، امکان دارد به وسیله پدران تربیتی خود و دیگر افراد جامعه از فهم و معرفت فطری غافل و منحرف شود. به طور کلی نگاه پیامبر به تربیت کودکان یک دید فطری و طبیعی بوده است، نگاهی که امروز نیاز جامعه ماست و پدران و مادران و آموزش و پرورش باید به دنبال آن باشند. امام رضا علیه السلام به عنوان یک انسان نمونه و کامل از جمله افراد برگزیده‌ای هستند که مسلمانان و شیعیان با مطالعه و تحقیق در سیره‌ی زندگیشان، می‌توانند سیره و روش ایشان را در ابعاد گوناگون سبک زندگی اسلامی خود کاربردی کرده و بسیاری از مسائل و مشکلات فردی و اجتماعی خود را برطرف سازند و به سعادت حقیقی و کمال مطلوب برسند.

کلید واژه: سیره - تربیت - کودک - خانواده

ویژگی‌های استفاده از فضای مجازی به عنوان یک رسانه

بادر نظر گرفتن رعایت اصل خویشتن داری این ویژگی‌ها نیز قابل دسترسی می‌باشند:

- ۱) فراهم ساختن امکان ارائه علوم گوناگون،
- ۲) تعاملی شدن
- ۳) گستردگی فراوان
- ۴) امکان چت و گفتگوی وسیع
- ۵) امکان تبلیغات با حداقل هزینه
- ۶) خرید و فروش کالا در مدت زمان اندک
- ۷) استفاده از بازی‌ها و سرگرمی‌های جذاب
- ۸) انجام امور بانکی و... در اسرع وقت
- ۹) پوشش دادن تمام گروه‌های سنی
- ۱۰) ارائه اطلاعات آموزشی، درمانی، خدماتی و...

استفاده از فضای مجازی به دلیل وجود بهره‌های بی‌شمار و نیز از آن جهت که در دنیای کنونی به یکی از وسایل ارتباطی پرکاربرد بدل شده است لازم است حیات اجتماعی است و بدون شک عقل و شرع هم انسان را به بهره‌گیری از منافع بسیار آن تشویق می‌نمایند. تا جاییکه می‌توان ادعا نمود اگر کسی خود را از فضای مجازی محروم کند بی‌شک به مصلحت و منفعت خود آسیب رسانده و از منافع و مزایای بسیاری بی‌نصیب می‌ماند اما نکته مهم، توجه به علت بهره‌گیری از این وسیله ارتباطی است در حقیقت شخص باید به دقت مراقبت نماید که از سر هوس به این فضا رو نیاورد یعنی استفاده از این وسایل ارتباطی باید براساس نیاز باشد و این خود نیازمند رعایت شروط خاصی است که مهمترین آن کنترل نفس است.^۱

۱. سید محسن پاک‌نهاد، فضای مجازی جاذبه‌ها و آسیب‌ها، چاپ اول، کتاب کسرا، سال ۹۵ ص ۱۴.
۲. محمد کهوند، شبکه عنکبوتی، چاپ دوم، ذکری، سال ۹۶.

آسیب های اجتماعی
در برخورد با فضای مجازی

در مقابل ویژگی های یاد شده عواملی وجود دارد که از آن ها با عنوان آسیب های اجتماعی و اخلاقی یاد می شود. آسیب های فضای مجازی بسیار متعدد هستند؛
 ۱) از هم گسستن نظام خانواده و ترویج خانواده های بی سامان ولجام گسیخته^۱
 ۲) ترویج بی بندوباری های اخلاقی^۲
 ۳) انزوای طلبی و افسردگی^۳
 ۴) بحران هویت^۴
 ۵) ایجاد فاصله ی بیشتر طبقاتی و رواج تجمل گرایی^۵
 ۶) تخریب اعتقادات دینی و مذهبی^۶
 ۷) تفرقه میان ادیان و مذاهب^۷

۸) اشاعه فساد و فحشا
 ۹) ایجاد شبهه و تضعیف ایمان و دعوت به کفر^۹
 ۱۰) انتشار خرافات^{۱۰}
 ۱۱) ایجاد شک و تردید^{۱۱}
 ۱۲) سیاه نمایی^{۱۲}
 ۱۳) تحریف، دروغ و فریب^{۱۳}
 ۱۴) جابه جایی نقاط ضعف و قوت^{۱۴}
 ۱۵) عادی سازی، قبح زدایی و حساسیت زدایی^{۱۵}
 موارد مذکور برخی از صدها آسیب فضای مجازی است که هوشمندی بسیار بالای کاربران فضای مجازی را می طلبد تا بتوانند موارد خطر را به خوبی و در جای خود تشخیص داده و در وقت مناسب اقدام به پیشگیری و رفع آن نمایند.

۱. سید تقی حسینی، فضای مجازی از دیدگاه آیات، چاپ اول، سیمای فلق، اصفهان، سال ۹۶، تلخیص ۲۵-۷۹
- ۲ و ۳ و ۴. همان.
۵. حامد کمال محمد کمال، آموزش سواد رسانه ای در سایبر، چاپ سوم، سیمای فلق، اصفهان، سال ۹۶، تلخیص از ۱۱۶-۱۵۰.
- ۶ و ۷. همان.
۸. محمد کهوند، شبکه عنکبوتی، چاپ دوم، ذکری، سال ۹۶، ص ۱۹۷
۹. همان، ص ۱۹۸
۱۰. همان، ص ۲۰۰

بررسی سبک زندگی اسلامی در سیره ی
اخلاقی امام رضا (علیه السلام)

برخورد، تاثیر بیشتر از سخن و کلام دارد و دگرگون کننده و دلنشین تر خواهد بود، از این رو با مطالعه شیوه ی رفتاری و سیره ی اخلاقی و معاشرتی آن امام همام می توان برای دست یابی به زندگی سالم و سعادتمند جامعه امروز این سیره ی و الگوی اخلاقی و تربیتی را کاربردی کرده و در زندگی فردی و اجتماعی مورد استفاده قرار داد.
 کلید واژه: سیره - اخلاق - رفتار - الگو

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه
 خواهران
 مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران
 معاونت پژوهش
 بررسی سبک زندگی اسلامی در سیره ی
 اخلاقی امام رضا (علیه السلام)
 استاد مربوطه: سرکار خانم مشکواتی
 محقق: رقیه بهزادی نژاد
 بهار ۱۹۳۵
 چکیده:

با توجه به دیدگاه شیعه که امامان معصوم الگوها و اسوه های اعتقادی، علمی و اخلاقی هستند و رفتار و گفتار و تقریر آنان دلیل و برهان شرعی است، شایسته است برای الگو پذیری از سیره ی زندگی آن بزرگواران و اصلاح سبک زندگی در جامعه دینی امروز، روش زندگی آنان مورد دقت و بررسی قرار گیرد.

امام رضا علیه السلام، با کردار، گفتار، و رفتارشان، راهنمای اخلاق و اسوه ی عملی مردم و با نشان دادن جنبه های نیک رفتاری و گفتاری، مردم را به سوی خیر و نیکی، هدایت و رهنمود ساخته، چرا که ایشان اخلاق نیاکان گرامی و رسول خدا صلی الله علیه و آله را در وجود خود داشته است.

اگر چه امام رضا علیه السلام از نظر روحی و معنوی، معجزات و کرامات، دانش و فضایل، مناظرات با پیروان دیگر ادیان، موضوع ولایتعهدی و دیگر موارد، شایسته بررسی و تحقیق گسترده در رابطه با سیره ی این بزرگوار است اما آنچه در این میان از درخشش ویژه ای برخوردار است، برخوردهای اخلاقی آن امام رئوف و مهربان با مردم است، چرا که زبان عمل و شیوه ی

بررسی احترام به والدین در آیات و روایات

سیاستگذاری حوزه علمیه خاوران
مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران
معاونت پژوهش
عنوان: بررسی احترام به والدین
در آیات و روایات
استاد مربوطه: سرکار خانم مشکواتی
نگارنده: خاطره امیری
بهار ۹۵
چکیده

پژوهش انجام شده با عنوان احترام به والدین است که یکی از شاخصه های سبک زندگی اسلامی به شمار می رود که در آن وظایف فرزندان آثار رضایت و عدم رضایت والدین در زندگی دنیوی و اخروی بررسی خواهد شد. تا انسان ها بتوانند با رعایت آن ها به کمال مطلوب خویش که همان قرب الهی است نائل گردند وجود پیوندهای عاطفی عمیق میان والدین و فرزندان بیانگر رابطه گسست ناپذیر بین ایشان می باشد و این یک سنت الهی است که در آفرینش به

ودیعہ گذاشته شده است نیکی و احسان به والدین به عنوان یک حکم عمومی مورد پذیرش همه افراد در هر گروه و با هر درجه اعتقادی می باشد و احترام و قدرشناسی فرزندان از پدر و مادر در همه شرایط و در هر اوضاع و احوالی لازم و استثناء ناپذیر است به همین جهت در شریعت اسلام و سبک زندگی اسلامی ایرانی، احسان و احترام به والدین و رعایت حقوق آنان چه مسلمان و چه کافر باشد امری ضروری بشمار می آید تا آنجا که حتی کلمه ای کمتر از اف نیز بر آنان سزاوار نمی باشد. قرآن کریم نیز تاکیدات فراوانی مبنی بر اطاعت و تکریم والدین دارد تا جایی که نیکی به پدر و مادر را از همه عبادات به ویژه نماز، روزه، حج و جهاد برتر می داند، رعایت حقوق والدین و نیکی به آنان حتی پس از مرگ ایشان لازم است.

واژگان کلیدی: احسان، والدین، حقوق، فرزند

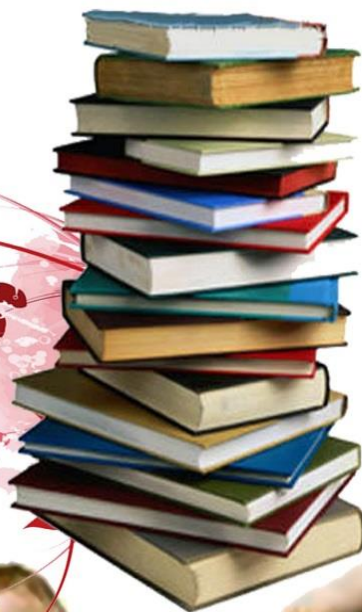
ویژگی های فضای مجازی مطلوب با استناد به آیات

۱) در ارائه تصویر و صدا لازم است از هر گونه بد آموزی در اندیشه و رفتار اجتناب کند.^۱
۲) بصیرت^۲
۳) حفظ اطلاعات کاربر
۴) درستی گفتار^۳
۵) سالم بودن فضای مجازی و عاری از حب و بغض شخصی^۴
۶) انصاف محوری و رعایت عدالت^۵
۷) عدم استفاده ابزاری از هر وسیله ای
رسانه ما، هم باید ناظر باشد به خنثی کردن کار دشمن در داخل، هم باید ناظر باشد به ضربه زدن به دشمن در فضای عمومی^۱. فضای مجازی ای می تواند عاری از آسیب های اجتماعی و اخلاقی باشد و نقش پیشگیرانه داشته باشد که مبتنی بر پشتوانه ای وحیانی بوده و با فرهنگ مردم هم سازگاری برقرار نماید. اگر بخواهیم فضای مجازی را به عنوان فراگیر ترین رسانه در نظر بگیریم باید آنرا با منابع وحیانی تطبیق دهیم اینکه رسانه در چه شرایطی قابل اطمینان است:

۱. محمد رضا حدادی، امواج بیداری، چاپ اول، میراث اهل قلم، سال ۸۶، ص ۱۰.
۲. همان، ص ۲۲.
۳. جائیه (۴۵)، آیه ۲۰.
۴. حزاب (۳۳)، آیه ۷۰.
۵. نساء (۴)، آیه ۸۳.
۶. فصلت (۴۱)، آیه ۴۲.
۷. آل عمران (۳)، آیه ۱۸۷.

چکیده مقالات منتخب

▶ بررسی احترام به والدین در آیات و روایات

▶ بررسی سبک زندگی اسلامی در سیره ی اخلاقی امام رضا (علیه السلام)

▶ شیوه ی تربیت کودک در سبک زندگی اسلامی در سیره ی رضوی

▶ روش تربیتی اسلامی - ایرانی

▶ تأثیرات تفاهت در سبک زندگی اسلامی از دیدگاه آیات و روایات

راهکارهای مقابله با آسیب های فضای مجازی

باشد که تمام زمینه های زندگی بشر را تحت تأثیر خود قرار داده است. آنچه مهم و قابل توجه می باشد این مطلب است که هم مخترعین این ابزار غربی ها هستند و هم اداره کننده آن ها. و با توجه به سابقه دشمنی سیاستمداران جهان غرب بارز است که این ابزار را در جهت رشد کشور های اسلامی بکار نگرفته اند. بلکه هدف استکبار و استثمار آنان بوده، لذا این مهم است که در اثر علم و درک عمیق برای مسلمانان این بصیرت به وجود آید که فضای مجازی ابزار قوی و خطرناکی است که دشمن می تواند با استفاده از اعتماد و غفلت مسلمانان به زیان آنها کار کند. از آن جایی که از دشمن جز دشمنی انتظار نمی رود، لازم است در استفاده در این فضای پرآشوب و بدون اخلاق، رعایت احتیاط را نمود. تأخیر ازدواج در حالت فعلی در جامعه ما از یک طرف، اقتصاد وابسته و مصرف گرایی شدید که بر ما حاکم شده از طرف دیگر، و از جانب سوم، ضعف اطلاعات عمومی نسبت به دستورات اسلام در زمینه های مختلف و عدم ساختار سازمانی برای تربیت عمومی، باعث شده که ضربه پذیری جامعه ما به حد بالایی برسد. انتظار می رود که با مهندسی معکوس و رفتن از راههای کارشناسی شده این فضا را علیه دشمنان در دست بگیریم.

در شرایط کنونی که فضای مجازی نه تحت کنترل کشورهای اسلامی و نه مستند به منابع وحیانی است پیشنهادات ذیل به عنوان برخی از راهکارهای قابل اعتنا در دسترس می باشد:

۱) راهکارهای فردی :

الف) خویشتن داری (ب) ممنوعیت از اشاعه فحشا (ج) پیروی نکردن از ظن و گمان (د) ترک خود محوری و خود ستایی و روی آوردن به خدا محوری و حق محوری و...

۲) راهکارهای اجتماعی :

الف) شناختن و شناساندن فضای مجازی (ب) غافل نبودن از تأثیر گذاری هیجانی این فضا (ج) تقویت محتوا و برنامه های رسانه ملی (د) مدیریت زمان و تمکین در برابر قانون و...

این حقیقت قابل کتمان نیست که فضای مجازی هم ابزار است هم رفتار و هم روش برای اعمال. ابزار به خودی خود مثبت یا منفی نیستند. بلکه استفاده اشخاص از وسایل و ابزار آن ها تبدیل به مثبت و منفی می کند. فضای مجازی هم دارای آسیب هایی است و هم دارای منافع برای اجتماع این آسیب ها، اعتقادی، اجتماعی، سیاسی، اخلاقی و اقتصادی و... می

۱. سید تقی حسینی، فضای مجازی از دیدگاه آیات و روایات، چاپ اول، سیمای فلق، سال ۹۶، ص ۱۳۹-۱۳۵.
۲. همان.

انسان در خدمت زندگی یا زندگی در خدمت انسان!؟

نیازهای کاذب و مصنوعی که دائماً در آدم به وجود می آورند به وسیله ی تبلیغات است تلوزیون را روشن می کنید، بعد از دو ساعت خاموش می کنید به خودتان نگاه می کنید می بینید هفت -هشت احتیاج خرید تازه بوجود آمد ، که قبلاً لازم نداشتید قبلاً مثلاً با خاکستر دیگ را می شستید امروز حتماً باید پودر ... بخرید .بوردا می خرید، زن روز را می خرید .نگاه می کنید در فکر تهیه ی لباس ها و مدل های آن می افتید . استعمار فرهنگی و فرهنگ زدایی از طریق تقلید ، تشبه ، رقابت ،مصرف های مصنوعی وسمبلیک وجلب توجه است و اینجاست که به سخن عمیق محمد (ص) که : " مَنْ يَتَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ " که از کلمه شبیه استفاده شده ، پی می بریم. اگر زندگیمان مثل اروپایی ها شد ،اگر وضع لباسمان مثل مدل های ارائه داده شده زن روز و بوردا و خانم ... شد خود نیز از نظر خصوصیات انسانی و درک و انتخاب راه زندگی به سوی او شدن میل کرده ایم.

بخشی ازنامه شهید حسین علم الهدی به خواهرش در سال ۱۳۵۶

آداب حضور در فضای مجازی

وقتی که رویدادها در فضای مجازی به واقع اتفاق می افتند؛و کاربران به راستی پیام دریافت می کنند و داده ها از طریق شبکه های اجتماعی منتقل می شوند؛نادرست است که حقیقت فضای مجازی را انکار کنیم ؛بلکه باید مواظب حضور خود باشیم و برای خود آدابی را تعریف نماییم مثل این که: بفهمیم کجا هستیم ،همه گروه ها را طنز نکنیم،همه چیز را کبی نکنیم ،به قوانین گروه احترام بگذاریم ،وقت شناس باشیم ،همه را دعوت نکنیم ،زیاد فعال هر گروهی نباشیم ،کوتاه حرف بزنیم ،گاهی فقط خواننده باشیم ،مراقب تک تک حرف هایمان باشیم ،حق داریم از گروه خارج شویم ،بازار خرافه را داغ نکنیم ،مراقب حریم خصوصی خود و دیگران باشیم ،هرچیزی را فوری share نکنیم ،هر چیزی را هر جایی پست نکنیم ،از شدت آزادی بیانی که در گروه ها ی مجازی وجود دارد سوءاستفاده نکنیم ،قبل از هر چیزی اهداف گروه را مشخص کنیم ،هر کسی را به هر گروهی اضافه نکنیم ،حجم خبرهای بدی را که به اشتراک می گذاریم خود آگاهانه و وسواس کنترل کنیم ،واکنش

سریع نشان ندهیم ،همیشه حواسمان باشد چه مطالبی را به اشتراک می گذاریم و...از همه مهم تر یادمان باشد که به فرموده امام صادق (علیه السلام):
لاتدع بسم الله الرحمن الرحيم وان كان بعده شعرا
در هیچ حالتی بسم الله را ترک مکن ،هرچند بعداز آن بخواهی شعر بخوانی یا بنویسی .
وبرای خود وعیزانمان این گونه دعا کنیم :
اللهم اخرجني من ظلمات الوهم واكرمني بنور الفهم اللهم افتح علينا ابواب رحمتك وانشر علينا خزائن علومك برحمتك يا ارحم الراحمين
خداوندا مرا از تاریکی های توهمات بیرون کن و به من نور درک و فهم کرامت فرما ،خداوندا درهای رحمتت را به رویم بگشا ودر سایه ی رحمتت باب گنج های علومت را در مقابلم باز فرما ای مهر بان ترین مهر بانان .

- ۱.سید محسن پاک نهاد ،فضای مجازی ،جاذبه وآسیب ها،چاپ اول، نشر کسرا،سال ۹۵،ص ۱۱۴،به نقل از اصول کافی ،شیخ کلینی ،جلد ۲،ص ۶۷۲ ، ،
- ۲.همان،ص ۱۱۶ ،به نقل ازمفاتیح الجنان ،شیخ عباس قمی ،ص ۸۹۷

نفرسوم خلوت هر زن ومردنامحرمی ،من هستم چه فضا حقیقی
باشد، چه مجازی.

احکام فضای مجازی

اینترنت

آیت الله مکارم شیرازی (مد ظله): با توجه به اینکه استفاده صحیح و نا صحیح است و مطالب خوب و بد دارد و از ابزار مشترک محسوب می شود و چنان چه از آن استفاده مشروع کنند اشکالی ندارد و خرید و فروش ابزار آن جایز است!

چت کردن

آیت الله مکارم شیرازی (مد ظله): چت کردن اشکال ندارد مگر اینکه باعث مفسده و گناه شود که در این صورت چت کردن اشکال دارد.
آیت الله بهجت (ره): با توجه به اینکه ارتباط دختر و پسر نامحرم بدون ضرورت چه از طریق تلفن و موبایل باشد یا از طریق شبکه اینترنت، چت و چه از راه های دیگر باشد غالباً منشأ فساد است جایز نیست و اگر صحبت ها تحریک کننده باشد حرام است. تجربه های مکرر نشان داده که رابطه های دختران و پسران دام های شیطان است و پیامد های منفی هم دارد.^۱

آیت الله سیستانی (مد ظله): ارتباط زن و مرد نامحرم از راه ارسال پیام های نوشتاری و یا گفتاری جایز نیست مگر به همان مقدار که به طور مستقیم جایز است.^۲

دیدن زن بی حجاب از دوربین وب

آیا در هنگام چت با نامحرم در اینترنت می توان به چهره بی حجاب او که از دوربین کامپیوتری مشاهده می شود نگاه کرد؟

همه مراجع به جز **آیت الله خامنه ای (حفظه الله)** و **آیت الله تبریزی**: اگر بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد و باعث مفسده نشود اشکال ندارد.^۳

آیت الله خامنه ای (حفظه الله): بنا بر احتیاط واجب، نگاه به آن هر چند باعث مفسده نشود جایز نیست.^۴

آیت الله تبریزی (مد ظله): نگاه به آن هر چند باعث مفسده نیز نشود جایز نیست.^۵

۱. حامد کمال و محمد کمال، آموزش سواد رسانه ای در سایبر، چاپ سوم، سیمای فلق، سال ۹۶، ص ۱۷-۲۳

۲. ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲ هـ.م.ن.